

Злата Ходос

Я БІГЛА З БУКЕТОМ
ПОЛЬОВИХ КВІТІВ

Київ
ФОП Цибульська В.О.
2023

УДК
Х69

Ходос Злата
Х69 Я бігла з букетом польових квітів/есеї, — К.: ФОП
Цибульська В.О. 2023. — 100 с.: іл.
ISBN 978-617-95093-5-3

«Я бігла з букетом польових квітів» — збірка автобіографічних есеїв молодой української письменниці Злати Ходос, в яких висвітлюється період окупації Київщини на початку російсько-української війни.

Книга написана витонченим літературним стилем і буде цікава широкому колу читачів.

УДК

ISBN 978-617-95093-5-3

© Злата Ходос, 2023

© ФОП Цибульська В.О., 2023

В першу чергу присвячую своїм батькам, які залучили усі ресурси, аби витягнути нас із того пекла.

Кожному, хто подумки, смс-ками о 3 ночі, пропущеними дзвінками, був із нами у часи окупації на Київщині. Хто писав: «Як ти?» попри відмітку «була в мережі місяць тому». Хто писав СМС за півсвіту.

І, звичайно, кожному, хто пережив свої жахи цієї жахливої війни.

ЯК З'ЯВИЛАСЯ ЦЯ ЗБІРКА?

У часи перебування в оточенні ворожого війська 24.02—06.04.22 я вповні зрозуміла, що таке божевілья.

За своєю суттю божевілья — це коли живеш окремо від власних думок. Жахливих думок. І ніяк не можеш протидіяти їх природі. Відчуваєш одне — безвихідь. Читаєш новини — переживаєш за те, що війська від тебе менше ніж за п'ять кілометрів; не читаєш — переймаєшся за те, що не в курсі перебування солдат, і можливо просто зараз за десять кроків від твого паркана, у лісі, вже йдуть розлючені кадірівці.

Божевілья — це коли навколо повнісінька темрява. Мозок не має жодної, просто ні краплинки візуальної інформації. Малесенький вогник в умовах відсутності світла у трьохстах селах навкруги буде неначе промінь від тарілки НЛО. І мозок у цій темряві починає сам генерувати інформацію, звукові та зорові галюцинації. Павуки, таргани, вибухи, промінчики світла із поля, стукіт у двері. Вийдеш — пристрелять, не вийдеш — будеш до світанку лежати та боятись.

Дні минали з шаленою швидкістю, ночі були вічні. З цим взагалі нічого не могли зробити. До того ж, перебуваючи в обмеженому колі спілкування, з одними тими самими обов'язками, проблемами та лексиконом, я

зрозуміла, що забуваю слова. І перше, що я почала робити — це читати. Три томи Джека Лондона, Кобилянську, Конан Дойля, посібник зі сценарної майстерності та все, що розказувало про щось більше, ніж хата і домашнє господарство. А потім почала писати на сторінках альбому для малювання. На чому було... Давати волю думкам допомагало набагато більше, ніж їх поглинати. Це свого роду терапія: лишати на папері усе, що відбувається навкруги, або, якщо день спокійний, — вигадувати щось абсолютно нове. І це працювало на відмінно.

Коли ми з хлопцем зрештою виїхали з оточення, я відкрила цей самий альбом і почала перечитувати нотатки звідти. Було страшно до тремтіння лопаток переживати все знову, але водночас цим захотілося поділитись. Та об'єми написаного не підходили ні під місткість, ні під формат, ні під настрій соціальних мереж. Тому я просто почала збирати це докупи, аби потім видати збіркою про наші сорок п'ять днів у оточенні ворожого війська.

Скажу чесно, давалось написання та компонування надзвичайно важко. Тому що емоції вщухають, погане з часом забувається, а настрої читачеві передавати потрібно. Та я сподіваюсь, що врешті зробила це достойно.

Ця книга демонструє, що можна жити, вірити та знаходити позитив у ситуаціях, коли поточний день здається останнім у твоєму житті. Що може бути страшно до

істерик, підкошування та обмерзання ніг, але після цього все одно наступить світанок і пануватиме життя.

З настроєм, який переважатиме на початку, важко бажати приємного прочитання. Але це історія, яку проживали чимало мешканців України, можливо, наразі не до кінця розказана, але яка має повне право залишитись на сторінках книжок про ті часи.

ПРОЛОГ

Кімнату освітлювала лише настільна лампа, направлена вниз до кутка, аби нізачо зайві промені не показувати у вікно. Після того, що відбувалось зі мною і Льошею, ми дуже боязко вмикаємо світло, аби раптом не дати некоректні «ознаки життя» для рашистів.

Сьогодні в кімнаті тісніше, ніж півтора місяця тому: тепер між балконом та ліжком стоять шафи з іншої кімнати, набиті усяким непотребом, пледами та подушками. Чуваки-вояки, що приїхали з зони АТО, казали, що треба до вікна притуляти шафу, і тоді є шанс захиститися від уламків ракет або куль. Так зробили й ми.

Через Льошу тягнувся до світильника, аби вимкнути світло. Як би не було журливо, завтра у дорогу і час уже засинати.

Боже, я так любила подорожувати, завжди. Але теперішні обставини стискають валізку до крихтних розмірів — бо треба все, а не вміщається — нічого. Все, що не влізає у безжалісний паралелепіпед для подорожей, доводиться щосили втискати у своє крихтіне, але таке містке серце. Та і воно вже ледве все вміщає, і тому, потроху репається.

Я не хочу туди, Боже, не хочу. І відчуваю, що це ні до чого доброго не призведе. Так, я впевнена. Без жодної краплі раціональності у думках, лише серцем. Бо, як показав досвід, і на інтуїцію треба покладатись.

Напевно, одна не бачу в цій поїздки можливості. А тільки чергову купку труднощів, зіжмакану в кулаку, витягнуту із кишені та зі злістю викинуту на стіл. Вони мислять однобоко: аби де, лиш не в країні, у якій триває війна. Але ж березень показав, що будь-які труднощі легше переживати у своїх стінах.

Щоразу, коли мені надсилали чергову фотку величнього вулкана чи океанічних бірюзових хвиль, я думала, так, красиво, але це не дім. Щогодини, коли до голови закралася думка, що «це можливість, яку варто спробувати» (точніше, то була не думка, а відтворення картинки істеричного обличчя з екрана телефону після нещодавнього дзвінка), думка підкріплювалася іншою: «слово мого 2022 року — сміливість».

Варто спробувати. Якщо вийде, то наше життя зміниться на краще, ні — повернусь назад, і буду певна, що хоча б спробувала.

День, два, три. Сльози та безсонні ночі. Думки, що бігають мозком, як хом'ячок у колесі. За, проти, їдь, лишайся, тобі не вистачить навіть англійської, підтягнеш, не видумуй. Здавалося, що мозок давав десятки аргументів «ні», але «сміливість» і образ розлюченого обличчя все переважали.

— Я використаю цю можливість, наскільки матиму бажання, наснаги та сил.

— Чорт забирай, яка різниця вже? Квитки куплені, завтра в дорогу. Спи нарешті, — прошепотіла сама до себе, лягла набік та з усіх сил стисла очі, сподіваючись, що це серйозно збільшить мої шанси хоча б задрімати.

Серце розривається паралельно із пронизливим звуком будильника на айфоні. Класика. Ще секунд тридцять пульс виринається назовні у зап'ястках, на шиї та навіть на стегні. 5:13. Обожаю дивні таймінги для будильників. Докладаю максимум зусиль до м'язів навколо ока (вони ж там є?), розплюшую, ворущу пальцями рук ніг, скручуюсь на правий бік, на лівий, розтягую себе, як язик жувальну гумку «Dirol соковитий кавун» зубами, і прокидаюсь.

Гробова тиша. Сьогодні симфонія в моїй голові називається «Silence». Лиш снігодош відбиває біт за вікном, вдаряючись об козинок та шар льоду на асфальті.

Теж мені друга половина квітня... А в голові пустота і водночас хаос. Біля ліжка стояв наплічник, напханий теплими речами, та всякими атрибутами аптечки. Усе це було придавлено макбуком та підзарядкою у товстезному шкіряному чохлі, який мені треба передати іншій, цілком незнайомій людині за півсвіту. А казали, що там лиш маленький планшет. Довіряй після цього людям.

Поряд блокнот і список речей у дорогу. Здається, мала б вкотре ним пройтись, але розбирати рюкзак дуже небезпечно. Тому намагаюсь згадати, чи все поклала. Прокручую якісь картинки у голові та все ж відчуваю ризик, що вкотре розберу речі. А потім доведеться влаштовувати бої дупою та видавати звуки тенісисток при спробі застебнути все те добро.

Я підвелась із ліжка, стала навшпиньки та пішла на кухню. Хоча ніякі «шпиньки» не допоможуть пройти тихо і не збудити Олексу, бо клятий скрипучий паркет на нашій орендованій квартирі. Кажуть, у дорогу треба їсти, але сьогодні комбо, — в горло не лізе шматок від того, що організм не звик так рано снідати, і що нерви перекривають дихальні шляхи та стискають стравохід. Ловлю себе на думці, що не дихаю, а лиш періодично роблю глибокий видих. З того, що мені таки вдалося в себе впихнути, це п'ять ложок плову та запечена куряча ніжка (хоча судячи із розмірів то було курча). На чай — 100% табу, попереду дорога.

Знову ловлю себе на думці: це не та подорож, у яку я хочу. Бо коли поїздка омріяна, я не можу заснути й не злажу з валіз. Зараз же мені не хочеться нічого іншого, окрім як викинути рюкзак у вікно, плюхнутись обличчям у подушку, взятись за кутик ковдри та загорнутися а-ля королівська шавуха, і вдавати, що мене не існує.

7:20

Намотую на кулак чергову порцію сопель, намагаюсь приховати заплакані очі під виглядом «та я просто позіхала багато», а дрижачі губи — під марлевою маскою. Підхожу до ліжка, як я, зазвичай, роблю, коли йду на роботу, опускаю маску, цілую Льошу в лоб та привалюю собою. Щось бурмочу, встаю, і бачу, що лишила чотири мокрі кружечки на його піжамі: два ока, ніс та губи. Взявшись за шию, немов намагаючись намацати той величезний клубок, що став у моєму горлі, ледве промовила:

— Ми впораємось.

Так, ледве. Бо не вірила до кінця сама.

Внизу вже на мене чекав таксист. З усіх сил я затягнула шнурки на улюблених червоних тімберлендах, сподіваючись, що не посилаю їх на вірну смерть, одягла баф і кофту, але не свою. Це біла фліска Олекси. Та сама, в якій ми гуляли нашу першу прогулянку КПП. В кишнях якої я гріла руки після довгих жовтневих рандеву. Пронизана запахом паніні з шинкою, цитрусового лимонаду зі студентської кафешки, обіймами та магією першого поцілунку. За роки худі стало доволі зачуханим, забилося дачною пилюкою, зі сніжно-білого перетворилось на коричневе та добряче пом'ялось. Але просто забрати коханого в серці мені не вистачило. Мала взяти ще якийсь атрибут. «Щоразу, коли буду її одягати — це Льошик мене обійматиме».

18 квітня, так просто нагадаю. З усіх боків волали, що «не час повертатись до Києва, та і взагалі тут ще нікого нема». І тому я думала, що можна виїхати на вокзал впри- тул, без усялякого запасу часу. Але як же я помилилась. Блокпости... З першого ж повороту стала у затор. Інфор- мації про трафік — немає, вимкнули. Лишається сподіва- тись на удачу (а може удача, якщо я не встигну на цей при- дурощний потяг Київ-Львів).

Встигла. На жаль. Коли я приїхала, платформа була вже уся в пасажирях. І сльозах... Дочок, матерів, сестер, дру- жин та їх чоловіків, що відправляли їх у фантомно безпеч- ніше місце. Десь серед натовпу з'явилась Alyona Alyona, що змусила мене на пів секунди посміхнутись. Але це все ще платформа, на яку приїде потяг, який відвезе туди, де не чекають.

І ось я вже сиджу на своєму місці, намагаюсь розслаби- тись та вже довго натискаю в плеєрі «далі»: шукаю пісню, яку хочу увімкнути першою. Але в думках страх майбут- нього, і що зараз ракета прилетить прямісінько по вокзалу, як тиждень тому у Краматорську. Глибина поселення цьо- го страху прямо пропорційна пронизливості сирени, що зараз звучить звідусіль, відбивається від будівель та заліз- них черв'яків, що очікують на відправлення. Поїзд нареш- ті рушає.

— Ну, виїхали, можна відкрити новини.

Тягнусь рукою до кишені та дістаю телефон. Із острахом (поки без причини) відкриваю новини. «Львів. П'ять прильотів у районі вокзалу, подробиці згодом».

Думки переповнені страхом за власне життя і тривожними думками про зроблений вибір.

Потрібно перемкнутись. Пірнаю чи не половиною тулуба у наплічник і розгрібаю впритул складені речі. Дістаю альбом для малювання та кулькову чорну ручку: аби доповнити чимось новим компанію воєнних історій.